

LÖW & spol., s.r.o.
Studie, plány a projekty pro krajinu a vesnici
Vranovská 102, 614 00 Brno
Tel.: [REDACTED]
E-mail: [REDACTED]
IČ: 46990798 DIČ: CZ46990798

**Posouzení kulturních krajinných oblastí
ve vztahu na situování obnovitelných zdrojů energie v území
a prověření zapracování závěrů do aktualizace č.2 ZÚR OK
včetně odůvodnění**

Zadavatel:

Olomoucký kraj, Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc,
Oddělení územního plánu a stavebního řádu,
Odbor strategického rozvoje kraje

Zhotovitel:

LÖW & spol., s.r.o., Vranovská 102, 614 00 Brno

Vypracoval:

O b s a h:	str.
Úvod	
1. KKO a obnovitelné zdroje	3
A. Větrné elektrárny	
B. Fotovoltaické elektrárny	
C. Vodní elektrárny	
D. Využití biomasy pro výrobu energie	
2. ZÚR, návrh aktualizace č. 2	4
Varianta 1 – typologické hodnocení podle podobných zón	4
Návrh výroku a odůvodnění dle varianty 1	10
Varianta 2 – individuální hodnocení dle specifik jednotlivých oblastí	26
Návrh výroku a odůvodnění dle varianty 2	28

Úvod

Na základě objednávky Krajského úřadu Olomouckého kraje bylo zpracováno dle zadání předmětné dílo. V práci byly řešeny dva okruhy témat, které se týkají kulturních krajinných oblastí vymezených v Zásadách územního rozvoje (ZÚR).

1. Posouzení kulturních krajinných oblastí ve vztahu na situování obnovitelných zdrojů energie (dle charakteru a případně velikosti) v území.
2. Prověření zpracování závěrů do aktualizace č.2 Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje (bod 77 a 78) včetně odůvodnění.

1. KKO a obnovitelné zdroje

Způsob ochrany kulturních krajín je navrhovaný jako diferencovaný, kde části krajiny požívají zvýšenou ochranu v celostátně významných a specifickými zákony chráněných částí krajiny, kterými jsou z tohoto hlediska zejména velkoplošná zvláště chráněná území přírody – Chráněné krajinné oblasti (Jeseníky a Litovelské Pomoraví) a z téhož zákona vymezené Přírodní parky. Dle zákona o památkové péči jsou to zejména Krajinné památkové zóny. Tato celostátně významná území jsou dále na regionální úrovni v ZÚR Olomouckého kraje doplněna o Krajiny kulturních oblastí. Jejich zvýšená ochrana je řízena jednotlivými regulačními zónami v nich. Tento podklad se zabývá právě a zejména vztahem těchto regulativů k zařízením pro využívání obnovitelných zdrojů energie.

Rozbory i návrhy jsou provedeny podle dvou možných metodologických přístupů:

- první varianta volí přístup typologický, kdy je společně sledován možný vliv zařízení na určité typy zón, opakujících se ve všech KKO;
- druhá varianta volí přístup individuální, kdy je sledován možný vliv zařízení na jednotlivé zóny jednotlivých KKO.

Využívání obnovitelných zdrojů energie znamená využití přírodních sil, tedy energie větru, slunečního záření, tekoucí vody a spalování biomasy. To se dnes děje pomocí větrných elektráren s větrem lopatkami otáčeným rotorem, elektrovoltaických, převádějících přímo sluneční záření na elektrickou energii ve fotovoltaických panelech, vodních elektráren s vodou otáčenými turbínami rotoru a využívání biomasy mikrobiologickou přeměnou biomasy na palivo pohánějící rotor turbíny.

A. Větrné elektrárny

Pro potřeby EIA jsou rozlišeny na malé (A2) – do 500 kW či výšky stožáru do 35m a na velké (A1). VVE jsou specifickým případem, kdy stavba sama má malé plošné nároky, s většími hlukovými ochrannými pásmy, ale stále ještě místního dosahu, ale obrovským pásmem viditelnosti. Jejich působení na krajinný ráz je tak zásadní a rozhodně nadmístní. Rozhodující pro ochranu tedy není kvalita technického řešení stavby, ale krajinné prostředí v kterém se nachází. Krajinný ráz je ze zákona chráněn přiměřeně technickým možnostem řešení a hodnotám jím dotčeného území.

Je tedy zřejmé, že VVE má v každém případě zásadní vliv na krajinný ráz, zvláště s vysokými stožáry a pohybujícími se rotory a ten je nepřijatelný tam, kde je uplatňován veřejný zájem na jejich zvýšené ochraně. Velké VVE jsou tak nepřijatelné v CHKO, PP a KKO.

Malé větrné elektrárny (se stožárem nižším než 35 m) mohou znamenat významné ohrožení ve zvláště pohledově exponovaných polohách (temena svahů, v běžných pahorkatinných krajinách a ve speciálních krajinách, kde však většinou jejich vlivy lze postihnout místním plánováním.

B. Fotovoltaické elektrárny

Pro naše potřeby je třeba odlišit střešní fotovoltaické panely na jiných stavebních objektech (B2), jako jsou střechy stávajících objektů, nebo i objektů navrhovaných, s jiným funkčním využitím a panely na vlastních nosičích, často i na zemědělské půdě (B1). Střešní fotovoltaické elektrárny, většinou menšího výkonu, jsou prakticky náhradou klasických střešních krytin a neovlivňují krajinu a její rázovitost nijak významně. Nejde přitom prioritně o pohledové poškození krajinného rázu, ale o vliv na trasy a kapacity přenosových zařízení, které ovšem jsou věcí příslušné kapitoly.

Situace je jiná u velkých, na vlastních stavebních nosičích. Pohledové poškození lze předpokládat u z dálky viditelných velkých ploch. V případě KKO především v zónách čelních svahů a ve specifických zónách.

C. Vodní elektrárny

Malé vodní elektrárny, hmotově připomínající vodní mlýny většinou neznamenaají větší ohrožení krajiny a v KKO se mohou vyskytovat prakticky pouze v zóně zaříznutých údolí. Jediné významnější ohrožení představuje problém kapacity a uspořádání koryt toků. Posouzení jejich vlivu je věcí místního plánování.

D. Využití biomasy pro výrobu energie

Z hlediska stavebního nepředstavují výjimečný typ staveb a mají charakter běžných agroindustriálních zón, které jsou již trvalou součástí naší krajiny. V KKO pro ně tak platí běžné regulace jako pro ostatní výrobní stavby.

Z jednoduchého rozboru tak vyplývá, především estetické ohrožení dochovaných krajinných kompozic jak umělých (chráněných památkovým zákonem), tak i spontánních (chráněných ochranou přírody).

Zásadním, nadmístním ohrožením mohou být ta zařízení, která jsou viditelná i z dálkových pohledů (v rámci supervizuálních celků). K nim patří vysoké větrné elektrárny, lokalizované v jakékoliv poloze. Na poloze zařízení je mnohem významněji závislé působení nižších větrných elektráren a fotovoltaických elektráren na vlastních stavebních nosičích, které působí na nadmístní úrovni zvlášť rušivě na temenech svahů a na čelních, pohledově exponovaných svazích, viditelných z dálky. Dalším rušivým momentem je u velkokapacitních elektráren problematika zapojení do přenosové sítě vyššího řádu.

Ostatní elektrárny (fotovoltaické na stávajících střechách a všechny malé vodní elektrárny a zpracování biomasy) mohou být značně rušivými, prakticky vždy však na místní úrovni a řešení v ZÚR může být jen obecné povahy.

2. ZÚR, návrh aktualizace č.2

Varianta 1 – typologické hodnocení podle podobných zón

V první fázi byl proveden rozbor regulačních zón, vymezujících v jednotlivých KKO způsoby jejich využívání. Ty byly navzájem posouzeny a podle možností sdruženy do skupin s obdobnými nároky vůči zařízením na využívání obnovitelných zdrojů energie.

Soubory používaných regulací v zónách KKO - základní soubor vychází z KKO Březná (v závorce jsou uvedena čísla zón v jednotlivých ostatních KKO), zóny neobsažené v souborech KKO Březná jsou samostatně označeny kurzívou:

Zóna - Vysokohorské veduty: (Hanušovická vrchovina 1, Jesenická kotlina 1)

Jesenická kotlina:

- chránit přirozené typy matric, především lesních, před změnami;
- nepovolit žádnou výstavbu projevující se v dálkových pohledech na zónu;
- u nelesních matric preferovat jejich postupný přechod na lesní;
- nepovolovat nové členění svahů pozemkovými hranami, nerespektujícími přirozené monumentální měřítko hor.

V zóně 1 – **plochá temena krajinný siluet:** (Moravská brána 1, Žádlovice 3, Sv. Kopeček 2, Svahy Nízkého Jeseníku 3, 4)

- udržovat typické uspořádání, lesní, místy i polní plochu, jen vzácně s akcenty singularit převýšených kostelních věží či lehkých stožárů, které je možno změnit na rozhledny;
- nepřipustit změny jejich siluety, mimo vyjmenované typy singularit.

Jesenická kotlina:

- na horizont nepouštět žádnou novou výstavbu, z dálky viditelnou výstavbu nepouštět ani na pohledově exponovaná úbočí;
- nestavět žádné stavby, které by se mohly projevovat nad horizontem hlavních temen svahů v zóně 3.

V zóně – **skryté temeno Sv. Kopečku** na východ od poutního areálu

Sv. Kopeček:

- povolovat pouze výstavbu z dálkových pohledů skrytou za poutním areálem či lesem;
- zóna je jedinou větší plochou na Sv. Kopečku bez významnějších pohledových limitů a je proto prozřívavě ji chránit pro potřeby veřejné vybavenosti, včetně infrastruktury.

V zóně 2 – pohledově **exponované svahy krajinné oblasti VI.**: (Hanušovická vrchovina 2, Čechy pod Kosířem 1, Jesenická kotlina 2, Moravská brána 2, Žádlovice 2, Rychlebské hory 2, Sv. Kopeček 3, Svahy Nízkého Jeseníku 1, 2, Žulovsko 1)

- připustit pouze takové změny ve využití ploch, které v dálkových pohledech vytvářejí v úbočí kontrastní matrici, vůči matrici níže v úpatí. Kontrastní matrici může tvořit změna barevnosti matric (les-pole) nebo i měřítko struktury (drobná drážba – scelené lány).

Sv. Kopeček:

- výstavba na odlesněném jižním temeni je v krajním případě možná, musí však být regulována tak, aby byl horizont v pohledech od západu a jihozápadu tvořen souvislou, neprůhlednou clonou korun stromů a je proto třeba na celou lokalitu zpracovat regulační plán.

Moravská brána:

- omezovat růst sídel a zahrad do úpatí, do úbočí pak vůbec nepřipouštět;
- do úbočí nepouštět žádnou novou, z dálky viditelnou výstavbu mimo kompoziční póly, jejichž záměr musí být individuálně posouzen;
- udržovat dominantní zastoupení spádnicových liniových prvků;
- udržovat souvislé lesní plochy po celém úbočí.

Žulovsko:

- nepřipouštět žádné změny siluet ostrovních hor, mimo poutního areálu Boží hory a výstavby rozhledny (Maliník či Smolný vrch - nebude-li v rozporu se zájmy ochrany přírody).

V zóně 3 – **ostatní pohledově exponované svahy**: (Žulovsko 3)

- respektovat současný typ využívání a jeho matrici (v daném území především lesní).

V zóně 4 - v souborech **krajinných suterénů** I.a, II.a, V.a a V.b: (Hanušovická vrchovina 3, Svahy Nízkého Jeseníku 5, Žulovsko 2)

- dodržovat typickou krajinnou strukturu údolí, kde příkré svahy jsou lesní, rovné dno údolí tvoří louka a vodní tok s břehovými porosty v ní volně meandruje. Jako akcenty jsou na dně samoty mlýnů;
- nepřipustit novou zástavbu, mimo turistické infrastruktury, bez ubytování (pouze občerstvení, technický servis);
- turistické ubytování rozvíjet pouze ve stávajících zařízeních a hospodářských usedlostech formou vestavby a dostavby Ani tato zařízení by neměla být v pohledovém kontaktu se sousedními;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek, jiný typ rekreace do údolí nepouštět.

Svahy Nízkého Jeseníku:

- v urbanizovaných údolích zaměřovat výstavbu na paty svahů ve dně údolí.

V zóně 5 – v **ostatní krajině**: Hanušovická vrchovina 5, 6, Jesenická kotlina 4, 5, Žádlovice 4, Rychlebské hory 4, Sv. Kopeček 4, 5, Žulovsko 5

- při jakýchkoliv změnách respektovat typ okolní matrice a typickou liniovou strukturu historických plužin;
- nové linie v krajině pouze při respektování vzhledu a orientace současných;
- při rozvoji sídel respektovat typickou skladbu daného historického typu sídel;
- nutné atypické stavební typy areálů zásadně skrývat v úpatích svahů.

Hanušovická vrchovina:

- chránit a rozvíjet historickou urbanistickou strukturu sídel Vojtíškov, Žleb, Vysoké Žibřidovice, Staré Město-východ, M. Vrbno, Potůčnick, Pekařov a Labe.

Rychlebské hory:

- nepřipustit novou zástavbu mimo půdorysy zaniklých staveb;
- u novostaveb respektovat typické architektonické prvky dodnes dochovaných lidových archetypů.

Sv. Kopeček:

- při nových výsadbách více preferovat geograficky původní listnaté dřeviny;
- povolovat pouze stavby prostorově a technologicky nezbytné pro prvovýrobní využívání dané plochy;
- nutné stavby zásadně skrývat v bezlesých enklávách a nepřipustit jejich převýšení nad okolní stromy.

V zóně – sídla a zahrady na hraně nivy – vše Centrální Haná

Centrální Haná:

- v úbočí respektovat hlavní způsoby využití zóny a jejich matric venkovských sídel, zahrad a sadů, vzácné i luk;
- v úpatí udržovat vůči dolní rovině kontrastní matrice typického využití zóny;
- respektovat prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- zejména je nutno udržovat dominantní zastoupení spádnicových liniových prvků návší i humen sídel;
- sídla se do okolní zemědělské krajiny musí obracet typickými humny se zahradami a do nich odsunutými stodolami;
- při rozvoji sídel respektovat typickou skladbu daného typu sídel – návesních vsí s typickou řadovou dostavbou;
- chránit a rozvíjet dochovanou historickou urbanistickou strukturu sídel, zejména v Dubu nad Moravou, Tovačově, Biskupicích, Štětovicích, Věrovanech –Nenakonicích, Charvátý – Čertoryje a Drahlov, zvážit jejich vyhlášení za Vesnické památkové zóny;
- nepřipustit změny siluet sídel novými vysokými stavbami – dodržovat pravidlo, že tvarově výjimečné a výrazné objekty mohou mít pouze stavby s výjimečným obsahem (funkcí);
- udržovat výškovou hladinu po 2 NP;
- při stavebních úpravách preferovat obnovu lidových prvků domů (šikmé střechy s pálenou krytinou, vápenné omítky přirozených barev místo břízlitu, dvoudílná okna, jeden a půl patrové domy, vstupní žudra atd.);
- u novostaveb respektovat typické architektonické prvky dodnes dochovaných lidových archetypů.

V zóně - rovina – vše Moravská brána

Moravská brána:

- při jakýchkoliv plošných změnách v krajině respektovat otevřený typ dle okolních matric;
- chránit dochované liniové části původních traťových plužin;
- nové linie v krajině pouze při podle typických směrů krajinných os (podélné hlavní cesty, příčné hlavní rozvojové osy sídel);
- při rozvoji sídel respektovat typickou skladbu daného typu sídel – na severu (od Milenova po Velkou) sídel řadových, na jihu návesních;
- v úseku Brány od Oseka po Drahotuše nepovolovat velkoplošný stavební rozvoj, který by znepřehlednil otevřené úseky krajiny napříč údolím, zejména pod hradem Helfštýn a Jezernickým železničním viaduktem. Každý stavební záměr v tomto prostoru je proto nutno individuálně posoudit.

Zóna – pole na rovinách

Centrální Haná:

- respektovat současný typ využívání a jeho matrici (v daném území jednoznačně polní);

- respektovat dochované liniové členění historických plužin, zejména prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- podporovat drobnější členění pozemků protáhlého tvaru do šířky cca 100m, zejména v sousedství sídel;
- při jakýchkoliv změnách v zemědělské krajině respektovat typ okolní matrice;
- nové, volně stojící stavby a zařízení povolovat jen slouží-li prvovýrobě a jsou technologicky nezbytně vázané na dané stanoviště;
- zvláštní pozornost věnovat ochraně, příp.obnově typického přechodu sídel do plužiny v humnech;
- na základě krajinářsko historického průzkumu obnovit vzácné, komponované aleje;
- v krajině nevysazovat nové větrolamy;
- v biokoridorech územního systému ekologické stability preferovat cílová společenstva stepních lad s keři a solitéry nižších stromů;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně i jezdeckých stezek.

Zóna – louky v nivách

Centrální Haná:

- nepovolovat povrchovou těžbu nerostných surovin;
- při všech činnostech respektovat v celém území záplavovou zónu A i B;
- nepovolovat další rušení trvalých travních porostů;
- preferovat návrat zemědělského využití k zatrávnění, zejména v okolí starých cest přes nivu Moravy (Dub nad Moravou – Brodek u Přerova);
- nepřipouštět změny využití pozemků z lesa na bezlesí;
- respektovat prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- nepovolovat novostavby mimo historické půdorysy zaniklých staveb;
- na základě krajinářsko historického průzkumu obnovit vzácné, komponované aleje neovocných, geograficky původních druhů dřevin (topoly, duby);
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek.

Zóna – niva s těžebními jezery

Centrální Haná:

- těžbu štěrkopísků cílově chápat jako prostředek pro budoucí využití krajiny;
- u ploch nevyužitých pro těžbu preferovat zemědělské využití pro louky, u ploch vytěžených přiměřené využití pro rekreaci u vody a sportovní rybolov;
- v plochách určených pro územní systém ekologické stability počítat s využitím pro vznik přírodě blízkých vodních a mokřadních biotopů, zejména v nich respektovat přirozené zazemňovací procesy;
- pro další těžbu štěrkopísků je třeba zpracovat a schválit územní studii a z ní vycházet jak při těžbě, tak i při následných plánech rekultivací, pozemkových úpravách apod.;
- v územní studii při využití nově vzniklých těžebních jezer počítat s periodickými záplavami;
- v územní studii při výsledných tvarech těžebních jezer se inspirovat především tvarem přirozených poříčních jezer a periodických tůň (slepá ramena, sezónní rozlivy);
- v územní studii respektovat prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- v územní studii rozptýlenou dřevinnou vegetaci formovat jako solitéry, liniové prvky používat pouze pro odclonění nežádoucích výhledů;
- povoleny jsou pouze stavby technologicky vázané na stanoviště těžby a následně na stanoviště rekreace u vody, bez ubytování;
- žádná stavba nesmí výškově přesahovat výšku vzrostlých lesních porostů, tj. 2 nadzemní podlaží;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek.

Zóna - bezlesé sídelní enklávy: Rychlebské hory 3

Rychlebské hory:

- respektovat současný typ využívání a jeho matici (v daném území především luční a pastevní);
- respektovat dochované liniové členění plužin;
- nepřipustit novou zástavbu mimo půdorysy zaniklých staveb;
- u novostaveb respektovat typické architektonické prvky dodnes dochovaných lidových archetypů.

Zóny - památkové areály – Čechy pod Kosířem 2, 3, Nové Zámky 0, Žádlovice 1, Rychlebské hory 1, Sv. Kopeček 1, Žulovsko 4

Čechy pod Kosířem:

- plně respektovat současné památkové hodnoty zámeckého areálu;
- krajinářskými úpravami dotvořit do harmonického celku zámecký areál s ostatními sídly v údolí a jejich hlavními památkami.

Žádlovice:

- je určeno k obnově a dotvoření parkových úprav v návaznosti na Žádlovický zámek. Území je třeba územně hájit pro výstavbu vodních nádrží s loukami a parkovými úpravami.

Nové Zámky:

- zpracovat na celé území krajinářskou studii komplexně řešící střety mezi dálnicí a památkovým areálem.

Sv. Kopeček:

- udržovat typické uspořádání bezlesé a nezastavěné matrice, tvořenou vrstevnicově členěných políček a sadů;
- chránit a obnovovat aleje u barokního trojzubce cest, jako hlavní spádnicové prvky;
- provést pro celou zónu stavebně a krajinářsky historický průzkum a na jeho základě na tuto zónu zpracovat krajinný plán formou regulačního plánu, s cílem maximálně obnovit původní barokní kompozici a chránit texturu stávající matrice;
- do té doby nepovolovat výstavbu ani dostavbu žádných nadzemních staveb;
- nepřipustit změny siluety Sv. Kopečku, dominantnost rozhledny v ZOO alespoň barevně potlačit (tmavou texturou).

Rychlebské hory:

- na základě krajinářsko historického průzkumu navrhnout revitalizaci a kompletaci komponovaných alejí a cest vázaných na oba areály;
- nepřipustit změny siluety obou sídel.

V zóně - kulturní krajina okolo Boží hory:

Žulovsko:

- respektovat současný typ využívání a jeho matici;
- nepřipustit novou zástavbu mimo půdorysy zaniklých staveb;
- u novostaveb respektovat typické architektonické prvky dodnes dochovaných lidových archetypů;
- nepřipustit změny siluety sídel;
- chránit dochovanou liniovou strukturu historických plužin;
- chránit tradiční způsoby využití historických plužin;
- chránit a rozvíjet historickou urbanistickou strukturu sídel alespoň v okolí kostela v Žulové a zámečku v Černé Vodě, zvážit jejich vyhlášení za Vesnické památkové zóny;
- zvláštní pozornost věnovat ochraně, příp.obnově typického přechodu sídel do plužiny v humnech;
- v rámci protipovodňové ochrany povodí potoků zvyšovat jejich retenci v rámci výstavby malých vodních nádrží.

Zóny - lázně – Jesenická kotlina 3, Moravská brána 4

Jesenická kotlina:

- lázně Horní Lipová rozvíjet pouze v rámci sídla;

- lázně Horní Lipová a Jeseník propojit přímou vycházkovou stezkou po svazích;
- při rozvoji lázní Jeseník respektovat plošně nepřekročitelné hranice zóny 3;
- areál lázní Jeseník na dolní hraně výrazně odlišit od zbytků úbočí nad městem Jeseník.

Moravská brána:

- nepřipustit změny hraničních siluet celků;
- v údolí Bečvy nad Hranicemi nepřipustit novou zástavbu mimo turistické infrastruktury bez ubytování (občerstvení, technický servis);
- do nivy Bečvy nevstupovat s žádnou zástavbou a ponechat koryto řeky přirozeným procesům;
- na lázeňský areál v Teplicích navázat komponovanými krajinnými úpravami na levobřeží Bečvy;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek, navazujících na lázeňský areál v Teplicích, jiný typ rekreace do údolí nepouštět.

Výsledek porovnání:

Z výše uvedeného rozboru vyplývá, že regulační zóny můžeme rozdělit z hlediska možností využití obnovitelných zdrojů energie do několika typů zón s obdobnými nároky na přístup k elektrárnám. Jsou použity zhruba tři typy v devíti skupinách zón, které se opakují prakticky ve všech KKO. Z nich pouze tři skupiny zón vymezují specifické krajiny a další dvě vymezující individuálně konkrétní areály v KKO. Jsou tedy zóny všeobecné, specifické a individuální.

Typy zón všeobecných:

- I. Temena svahů
- II. Čelní svahy
- III. Zaříznutá údolí
- IV. Běžné, převážně pahorkatinné krajiny

Typy zón specifických:

- V. Roviny
- VI. Široké nivy
- VII. Bezlesé sídelní enklávy v lesní krajině

Typy zón individuálních:

- VIII. Historicky komponované krajiny:
  - Čechy pod Kosířem - Stařechovice
  - Mladeč - Nové Zámky
  - Žádlovice - Pavlov
  - Bílá Voda - Javorník v Rychlebských horách
  - Boží Hora na Žulovsku
  - Sv. Kopeček u Olomouce)
- IX. Lázeňské krajiny:
  - Jeseník - Lipová
  - Teplice nad Bečvou

Zóny všeobecné a specifické jsou předmětem řešení v ZÚR, zóny individuální jsou součástí úkolů pro územní plány obcí.

Každá skupina zón je přitom specificky citlivá na konkrétní záměr.

Stavby velkých větrných elektráren jsou nepřipustné ve všech skupinách zón, mimo skupiny III. zaříznutá údolí, kde však nepřichází v úvahu pro nepříznivé povětrnostní podmínky.

Menší větrné elektrárny jsou nepřipustné u skupin zón I., V. a VI. a v některých individuálních zónách.

Velké fotovoltaické elektrárny na vlastních stavebních nosičích jsou nepřipustné u skupin zón II., III., IV., V., VI., VII., VIII. a IX.

Malé vodní elektrárny jsou nepřipustné ve skupině III. zaříznutých údolích, kde mohou být obnovovány pouze v místech bývalých či současných vodních mlýnů.

Ostatní zařízení nepředstavují taková rizika, aby nemohla být regulována v rámci územních plánů obcí.

Návrh výroku a odůvodnění – varianta 1:

Výrok:

A.5.3. KONCEPCE OCHRANY KULTURNÍCH A CIVILIZAČNÍCH HODNOT

77. K zajištění ochrany a zachování kulturního dědictví, krajinného rázu a přírodních hodnot se vymezují tato cenná kulturně historicky významná území jako oblasti s přírodně krajinářskými úpravami, s vysokým krajinným, památkovým a přírodním potenciálem (dále v textu kulturní krajinné oblasti):

77.1. kulturní krajinná oblast Moravská brána (okres Přerov), která je vymezena v rámci správních území obcí Dolní Újezd, Bohuslávky, Lipník nad Bečvou, Jezernice, Milenov, Klokočí, Hrabůvka, Hranice, Černotín, Ústí, Teplice nad Bečvou, Černotín, Paršovice, Týn nad Bečvou, Lhota, Hlinsko, části Libavé (ozn. KKO1). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- chránit možnosti celistvého vnímání širokého prostoru Moravské Brány, tedy výraznost a odlišnost jejích hraničních vedut a pohledovou otevřenost jejího dna;
- v okolí Teplických lázní podporovat rozvoj lázeňské krajiny;
- přiměřená ochrana hlavních krajinných a kulturních hodnot urbanizovaného Teplického údolí Bečvy;
- zvýšená ochrana stávajících krajinných ohraničení jednotlivých oblastí krajinného rázu.

77.2. kulturní krajinná oblast Čechy pod Kosířem (okres Olomouc) - Mánesův kraj, která je vymezena na území správních území sídel Čechy pod Kosířem, Stařechovice, Slatinky, Drahanovice, Čelechovice na Hané (ozn. KKO2). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- ochrana krajinné dominantnosti Velkého Kosíře na obě strany ;
- ochrana památkové podstaty zámeckého areálu;
- obnova sídelního akcentu dvoru Gabrielov;
- ochrana údolí Českého potoka s památkovými artefakty (Mánesova kaple, kostely apod.).

77.3. kulturní krajinná oblast Nové Zámky (okres Olomouc), která je vymezena v rámci správních území obcí Bílá Lhota, Mladeč, Červenka (ozn. KKO3). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- prioritně respektovat potřeby ochrany přírody a krajiny CHKO Litovelské Pomoraví;
- rekonstrukce vlastního zámeckého areálu a Nového dvora provádět zásadně mimo maloplošně chráněná území přírody, na základě studie SCHKO: „Historický vývoj Novozámeckého areálu a návrh jeho obnovy, využití a následné péče“;
- dálnicí rozdělený areál vyjmout z prioritních ochrannářských projektů.

77.4. kulturní krajinná oblast Žádlovicko (okres Šumperk), která je vymezena v rámci správních území obcí Loštice, Líšnice, Pavlov (ozn. KKO4). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- obnova zámeckého areálu ve všech aspektech;
- doplnění soustavy rybníků v údolí Líšničky a její krajinářské dotvoření;
- obnovení rozhledny Hvězdy včetně lesních průseků;
- pohledové zapojení areálu do krajiny krajinářskými úpravami.

77.5. kulturní krajinná oblast Jesenická kotlina (okres Jeseník), která je vymezena v rámci správních území obcí Jeseník, Česká Ves, Mikulovice, Bělá pod Pradědem, Lipová – Lázně (KKO 5). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- chránit krajinné veduty;
- upřesnit a v území jasně vymezit lázeňskou krajinu Jeseníku;
- přiměřeně chránit rurální krajiny s dobře dochovanou strukturou plužin;
- v ostatní krajině přiměřeně chránit její hlavní znaky.

77.6. kulturní krajinná oblast Hanušovická vrchovina (okres Šumperk), která je vymezena v rámci správních území obcí Staré Město, Šléglov, Vikantice, Jindřichov, Hanušovice, Malá Morava (KKO6). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- zvýšená ochrana přírodních hodnot a turistického potenciálu zaříznutých údolí;
- přiměřená ochrana hlavních krajinných a kulturních hodnot urbanizovaného údolí;
- zvýšená ochrana stávajících krajinných ohraničení jednotlivých oblastí krajinného rázu;
- zdůraznění a ochrana základního krajinnotvorného působení vedut čelních svahů;
- zvýšená ochrana hlavních přírodních pólů;
- individuální ochrana jednotlivých kulturních pólů;
- možnost zvýraznění přírodních dominant nekomerčními kulturními (rozhledny, poutní kaple a pod);
- základní ochrana běžných krajinných matric zvednutých plošin, včetně jejich sídel.

77.7. kulturní krajinná oblast Březná (okres Šumperk), která je vymezena v rámci správních území obcí Hoštejn, Hynčina, Zábřeh, Nemile, Kosov, Drozdov, Svěbohov, Rovensko, Postřelmůvek, Vyšehoří, Zborov, Jedlí, Olšany, Horní Studénky, Štíty, Bušín, Písařov, Bohutín, Chromeč (KKO7). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- zvýšená ochrana přírodních hodnot a turistického potenciálu zaříznutých přírodních údolí;
- přiměřená ochrana hlavních krajinných a kulturních hodnot urbanizovaného údolí v krajinném suterénu;
- zvýšená ochrana stávajících krajinných ohraničení jednotlivých oblastí krajinného rázu;
- zdůraznění a ochrana základního krajinnotvorného působení vedut čelních svahů;
- zvýšená ochrana hlavních přírodních pólů – dominant;
- individuální ochrana jednotlivých kulturních pólů;
- možnost zvýraznění přírodních dominant nekomerčními kulturními (rozhledny, poutní kaple a pod);
- základní ochrana běžných krajinných matric zvednutých plošin, včetně jejich sídel.

77.8. kulturní krajinná oblast Svatý Kopeček (okres Olomouc), která je vymezena na části správního území města Olomouce a obcí Tověř, Samotíšky, Dolany, Hlubočky (KKO8). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- zásadní veduta Sv. Kopečku s výhledy všemi směry, jako jeden z hlavních pólů Hornomoravského úvalu;
- enklávy harmonických kulturních krajín Lošovského údolí, Dolanského údolí a Posluchovské pláně nad údolím Bystřice;
- mimo souvislé řešené území leží zmíněná síť mariánských kostelů. Jejich přímá pohledová provázanost na Sv. Kopeček se omezuje na kostelní věže či vysoká průčelí.

77.9. kulturní krajinná oblast Svahy Nízkého Jeseníku (okres Šumperk a Olomouc), která je vymezena v rámci správních území obcí Oskava, Šumvald, Dlouhá Loučka, Paseka, Mutkov, Řídeč, Babice, Hlásnice, Šternberk, Lipina, Hraničné Petrovice, Jívová, Domašov u Štern., Bělkovice-Lašřany, Dolany, Hlubočky, Mrklesy, Libavá, Velký Újezd, Dolní Újezd (KKO9). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- dálkové pohledy na čelní, převážně lesnaté svahy Nízkého Jeseníku, které na severovýchodě rámuji zemědělskou krajinu Hané a spoluvytvářejí tak její krajinný obraz;
- přiměřená ochrana hlavních krajinných a kulturních hodnot zaříznutých údolí;
- zvýšená ochrana stávajících krajinných ohraničení jednotlivých oblastí krajinného rázu s důrazem na hlavní kompoziční póly – dominanty;
- základní ochrana běžných krajinných matric skrytých temen svahů, včetně jejich sídel a plužin.

77.10. kulturní krajinná oblast Žulovsko (okres Jeseník), která je vymezena v rámci správních území obcí Skorošice, Žulová, Kobylá nad Vidnavkou, Velká Kraš, Vidnava, Stará Červená Voda, Černá Voda, Vápenná (KKO10). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- tvar, struktura a charakter ostrovních hor;
- působení čelních svahů Rychlebských hor v dálkových pohledech ze Slezské nížiny;

- stávající harmonická struktura využití krajiny, včetně zbytků plužin a jader vesnic, rovněž bývalých lomů;
- ochrana hlavních kompozičních os a pólů;
- současný charakter lesa Bažantnice, zejména jeho geomorfologické glaciální zvláštnosti;
- protipovodňová ochrana horních povodí potoků.

77.11. kulturní krajinná oblast Rychlebské hory (okres Jeseník), která je vymezena v rámci správních území obcí Skorošice, Vlčice, Uhelná, Javorník, Bílá Voda (KKO11).

Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- působení čelních svahů Rychlebských hor v dálkových pohledech ze Slezské nížiny;
- komponované krajiny okolo Jánského vrchu a Bílé Vody;
- ochrana bezlesých sídelních enkláv v horách se zaniklými či omezenými vsemi;
- zvyšování rekreačního potenciálu;
- protipovodňová ochrana horních povodí potoků;
- ochrana hlavních kompozičních os a pólů.

77.12. kulturní krajinná oblast Centrální Haná (okresy Olomouc, Prostějov a Přerov), která je vymezena v rámci správních území obcí Kralice na Hané, Hrubčice, Vrbátky, Hrdibořice, Biskupice, Klopotovice, Tovačov, Věrovany, Dub nad Moravou, Charváty, Blatec, Krčmaň, Majetín, Citov (KKO12). Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- zvlhčená rovina s rozlehlými plochami polí, s pozůstatky bývalého pásového členění, s minimem stromů a lesních porostů;
- prosluněný kraj bez stínu, se sporadickými vysokokmennými alejemi hrušní, lip a topolů okolo hlavních cest, zejména poutních, sbíhajících se do Dubu nad Moravou;
- vzácné solitéry lip doprovázející drobné sakrální stavby;
- výrazné, zahradami a sady využitě svahy na rozhraní polních plošin a širokých zatravněných niv s lesy;
- na horizontech ležící hlubokými humny ohraničené vesnice se zahradami a stodolami, s přečnívajícími barokními věžemi kostelů, vzácně i s industriálními siluetami cukrovarů;
- typické jsou okapově orientované řadové stavby statků se zvýšeným podkrovím a s taškovými střechami cihlově červené barvy;
- části niv s typickými těžebními jezery po těžbě štěrkopísků.

Vymezení oblastí je provedeno ve výkresu B.6. Plochy a koridory nadmístního významu 1 : 100 000.

78. Ve výše vyjmenovaných krajinných oblastech jako cenných částech území lze provádět změny v území při respektování těchto zásad:

.....

78.3. ve všech zónách všech KKO je nepřípustné umísťovat stavby a zařízení pro výrobu elektrické energie větrnými elektrárnami s výkonem nad 500 kW nebo o výšce nad 35m;

78.4. v zónách temen svahů všech KKO je nepřípustné umísťovat všechny typy větrných elektráren;

78.5. v zónách čelních svahů a běžných krajin pahorkatin všech KKO je nepřípustné umísťovat stavby a zařízení i pro výrobu elektrické energie z fotovoltaických elektráren na samostatných stavebních konstrukcích;

78.6. v zónách hluboce zaříznutých údolí všech KKO je nepřípustné umísťovat stavby a zařízení pro výrobu elektrické energie ve fotovoltaických elektrárnách na samostatných stavebních konstrukcích;

78.7. v zónách rovin a širokých niv a v lázeňské zóně v KKO Moravská Brána, v lázeňské zóně KKO Jesenická kotlina a v celých KKO Čechy pod Kosířem, Nové Zámky, Žádlovicko a Svatý Kopeček je nepřípustné umísťovat všechny typy větrných elektráren a fotovoltaických elektrárnách na samostatných stavebních konstrukcích;

78.8. ve všech KKO je nepřipustné umísťovat stavby pro výrobu elektrické energie v malých vodních elektrárnách, mimo místa, kde dříve existovaly či existují vodní mlýny a s nimi spojené vodohospodářské úpravy vodních toků;

78.9. umísťování nadzemních staveb elektroenergetiky, staveb vodní energetiky, teplárenství, plynárenství je podmíněno souhlasem orgánu ochrany přírody a orgánu památkové péče v souladu s legislativou platnou ke dni vydání rozhodnutí.

.....

Odůvodnění:

A.5.3.

k odst. 76 - 79

Návrh vymezuje tzv. kulturní krajinu oblastí v cenných, kulturně historicky významných územích, v oblastech s přírodně krajinářskými úpravami, s vysokým krajinným, památkovým a přírodním potenciálem, které jsou navrženy k zachování z hlediska dochovaného kulturního dědictví, krajinného rázu a přírodních hodnot. Průběh hranic těchto území, vyjma kulturní krajiny oblasti Hanušovická vrchovina (KKO 06), Březná (KKO 07), Svahy Nízkého Jeseníku (09), Žulovsko (KKO 10), Rychlebské Hory (KKO 11) a Centrální Haná (KKO 12), odpovídá vymezení navržených, dosud neprohlášených krajinných památkových zón. Tato území představují krajinářsky nejceněnější části Olomouckého kraje. Návrh vymezuje k ochraně tyto krajinné oblasti :

Kulturní krajina oblasti Moravská brána – KKO 01 (okres Přerov)

Představuje jedinečný areál v údolí řeky Bečvy lemovaný zalesněnými masivy, vzniklý jako výsledek geologického vývoje trvajícím přes 350 mil. let. Navrhovaná oblast tvoří poměrně velké území v údolí řeky Bečvy s množstvím archeologických lokalit dokládajících pohyb člověka v období paleolitu. Památkovou hodnotu představují mnohé dochované doklady života našich předků procházejících jednotlivými stavebními slohy až do dnešní doby (osídlení krajiny v období popelnicových polí na horském hřebenu v okolí lázní Teplice, areál vápenky v Černotíně, hrad Helfštýn, vevodící celému území mezi Lipníkem a Hranicemi, severní dráha císaře Ferdinanda s tunelem ve Slaviči a viadukty u Jezernice a u Hranic, rozvaliny hradu Drahotuš, kostel sv. Havla ze 13. století, údolí Bečvy u Teplic nad Bečvou, jehož malebnost umocňuje lázeňský park založený v krajinářském stylu, přirozeně navazující na okolní krajinu).

Kulturní krajina této oblasti je vymezena na území správních území sídel: Bohuslávky, Lipník nad Bečvou, Jezernice, Slavič, Milenov, Klokoč, Hrabůvka, Hranice, Černotín, Ústí, Teplice nad Bečvou, Paršovice, Týn nad Bečvou, Lhota, Hlinsko.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: plochá temena krajinných siluet:

- udržovat typické uspořádání, na vrcholech lesní, místy i polní plochy, bez jakýchkoliv akcentů, které by se mohly projevovat v siluetě.

Zóna 2: pohledově exponované čelní svahy úbočí:

- udržovat kontrastní, lesní matrice v kontrastu s odlesněným úpatím a dnem brány. Připustit jen takové změny ve využití ploch, které v dálkových pohledech tento charakter nebudou narušovat;
- udržovat dominantní zastoupení spádnicových liniových prvků.

Zóna 3: ploché dno Moravské Brány s okrajovými úpatími:

- při jakýchkoliv plošných změnách v krajině respektovat otevřený typ dle okolních matic;
- chránit dochované liniové části původních traťových plužin;
- nové linie v krajině pouze při podle typických směrů krajinných os (podélné hlavní cesty, příčné hlavní rozvojové osy sídel);
- při rozvoji sídel respektovat typickou skladbu daného typu sídel – na severu (od Milenova po Velkou) sídel řadových, na jihu návesních;

- v úseku Brány od Oseka po Drahotuše nepovolovat velkoplošný stavební rozvoj, který by znepřehlednil otevřené úseky krajiny napříč údolím, zejména pod hradem Helfštýn a Jezernickým železničním viaduktem. Každý stavební záměr v tomto prostoru je proto nutno individuálně posoudit.

Zóna 4: zbytek území :

- nepřipustit změny hraničních siluet celků;
- v údolí Bečvy nad Hranicemi nepřipustit novou zástavbu mimo turistické infrastruktury bez ubytování (občerstvení, technický servis);
- do nivy Bečvy nevstupovat s žádnou zástavbou a ponechat koryto řeky přirozeným procesům;
- na lázeňský areál v Teplicích navázat komponovanými krajinnými úpravami na levobřeží Bečvy;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek, navazujících na lázeňský areál v Teplicích, jiný typ rekreace do údolí nepouštět.

Kulturní krajina oblasti Čechy pod Kosířem – KKO 02 (okres Olomouc) – Máněsův kraj
Navrhovaná kulturní krajina v oblasti Čechy pod Kosířem se nachází v zemědělské krajině na Hané nedaleko Prostějova. Je významná po stránce historické i kulturní – ve spojení se jménem českého malíře Josefa Mánesa a má několik cenných přírodních lokalit. Nejvýznamnějšími stavbami jsou kulturní památky – empírový zámek v Čechách pod Kosířem na úpatí kopce Velkého Kosíře s přírodně krajinářským parkem romantického pojetí z druhé poloviny 19. století, v podobě známé z obrazů J. Mánesa z dob jeho pobytu na zámku. Kulturní krajina této oblasti je vymezena v rámci správních území sídel Čechy pod Kosířem, Služín, Stařechovice, Slatinky. Oblast představuje vrch Velkého Kosíře v délce cca 5 km, jehož součástí je zámek s parkem rozšířeným až za “Růžovou” dnes dubovou alej, přírodní památka Růžičkův lom, lom – přírodní památka Vápenice, přírodní rezervace Andělova zmla, přírodní památka Brus.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: exponované svahy Velkého Kosíře:

- udržovat lesní matici pohledově exponovaných úbočí masivu Kosíře (v kontrastu s maticemi polními a sídelními v úpatích);
- hrany (linie a hranice) ploch zásadně zvýrazňovat ve spádnicovém směru, délku svahů horizontálně nečlenit.

Zóna 2: údolí Českého potoka:

- plně respektovat současné památkové hodnoty zámeckého areálu;
- krajinářskými úpravami dotvořit do harmonického celku zámecký areál s ostatními sídly v údolí a jejich hlavními památkami.

Zóna 3: usedlost Gabrielov v sedle Kosíře:

- územně chránit půdorys bývalého statku s cílem jeho případné obnovy, zejména pro potřeby turistiky;
- obnovit v okolní plužině čtvercové členění pozemků s alejemi.

Kulturní krajina oblasti Nové Zámky – KKO 03 (okres Olomouc)

Je jedinečná krajinou kompozicí, zahrnující lužní lesy s velkým množstvím vodních ploch (řeka Morava s několika svými rameny), které se střídají s nivními loukami, s krajinou dominantou – loveckým zámkem a oborou, kde pro výstavbu areálu bylo umně využito přirozené modelace terénu. Kulturní krajina této oblasti je vymezena na území správních území sídel Bílá Lhota, Mladeč, Červenka. Zaujímá prostor mezi osadou Nový Dvůr, Nové Mlýny, zasahuje po okraj obce Měník a Mladeč. Náleží k ní severní svahy kopce Třesín a aluviální louky v nivě řeky Moravy doprovázené lužními lesy, táhnoucí se mezi obcí Řimice a městem Litovel. Přírodní scénérie v severní části s krajinou dominantou – klasicistními stavbami komplexu Nové Zámky se zámkem a hospodářským dvorem, z jihu na protilehlé straně uzavřené vrchem Třesín s romantickými stavbami – Rytírna, Čertův most, Podkova.

Pro diferencovanou ochranu je třeba:

- zpracovat na celé území krajinářskou studii komplexně řešící střety mezi dálnicí a památkovým areálem.

Kulturní krajina oblasti Žádlovicko – KKO 04 (okres Šumperk)

Hodnotně přetvářená krajina v údolí potoka Líšnice mezi obcemi Líšnice a Žádlovice se zámek a zámeckým areálem v ústřední poloze, s několika v krajině se uplatňujícími alejemi, vodními plochami a dálkovými výhledy. Kompozici dotváří krajinářský park se dvěma rybníky a soustavou užších protáhlejších palouků lemovaných kulisami dřevin. Od šedesátých let minulého století byla jihovýchodně od zámku vybudována soustava 11 retenčních nádrží, které zvýrazňují a umocňují krajinu při pohledu od zámku. V jednom z nejvyšších míst v lese západně od zámku stávala rozhledna, ke které směřovaly průseky v lese. Místem vyhlídek do krajiny je lokalita u Pavlova s vyhlídkou na zámecký areál v Žádlovicích a do okolní krajiny, na jihu s dominantou hradu Bouzov a severovýchodu zámku Úsov. Kulturní krajina této oblasti je vymezena na území správních území sídel: Loštice, Líšnice, Pavlov. Zahrnuje barokní zámek a krajinářský park s rybníky, jírovcovou a alejí a palouky lemovanými dřevinami je příkladem kulturní krajiny, vhodně využívající modelaci terénu k dosažení vyšší estetické hodnoty území.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: vlastní údolí Líšničky:

- je určeno k obnově a dotvoření parkových úprav v návaznosti na Žádlovický zámek. Území je třeba územně hájit pro výstavbu vodních nádrží s loukami a parkovými úpravami.

Zóna 2: pohledově exponované svahy:

- je třeba je přísně chránit jejich lesní matrici a strukturu. Liniové členění je možné jen paprskovité, od bývalé rozhledny na temeni Hvězda.

Zóna 3: plochá temena svahů:

- je třeba dbát na ochranu jejich siluet a to jak polních, tak i lesních. V místě bývalé rozhledny Hvězda je nutno počítat s novou rozhlednou, která bude dominantou území a z ostrohu dotvoří krajinný pól této části krajinné oblasti. Nad Pavlovem je třeba omezit rušivé působení zemědělského střediska (buď vymístěním nebo odcloněním pásovou zelení od severu).

Zóna 4: ostatní, běžná krajina:

- respektovat současné způsoby využití území a jemu odpovídající matrici. Sídla zde zásadně nerozšiřovat do svahů a případné nové návrhy přizpůsobit historickým typům sídel (návesní vsi s traťovou plužinou).

Kulturní krajina oblasti Jesenická kotlina – KKO 05 (okres Jeseník)

Kulturní krajina oblasti Jesenická kotlina je neopakovatelným geomorfologicky členitým územím, s mnoha uvědomělými počiny, vedoucími k dosažení jedinečné scenérie, v jehož jádru v hluboké kotlině obklopené ze tří stran kopci Hrubého Jeseníku a Sokolského hřbetu se nachází město Jeseník. Údolí řeky Bělé a ze západu řeky Staříč se spojují a tvoří kotlinu, která se otevírá na severovýchodě směrem do Polska. Vzhledem k značným výškovým rozdílům (Jeseník v nadmořské výšce kolem 432 m a například Zlatý Chlum 908 m) je oblastí horského charakteru a krajinnou dominantou – lázněmi Jeseník. Lázeňský park na Gráfenberku soustřeďuje soubor historicky cenných prvků (staveb, pomníků, pěšin, pramenů a studánek).

Kulturní krajina této oblasti je vymezena na území správních území sídel Jeseník, Česká Ves, Široký Brod, Mikulovice, Bělá pod Pradědem, Adolfovice, Lipová – Lázně, Horní Lipová.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: vysoké horské veduty:

- chránit přirozené typy matric, především lesních, před plošnými změnami;
- nepovolit žádnou výstavbu projevující se v dálkových pohledech;
- nepovolovat členění svahů pozemkovými hranami, které by mohlo ohrozit monumentální měřítko vedut.

Zóna 2: krajinné veduty:

- udržovat matrici pohledově exponovaných úbočí odlišnou od okolních matric (kontrast les – bezlesí);
- hrany (linie a hranice) ploch zásadně zvýrazňovat ve spádnicovém směru, délku nižších svahů horizontálně nečlenit.

Zóna 3: lázeňská krajina:

- lázně Horní Lipová rozvíjet pouze v rámci sídla;
- lázně Horní Lipová a Jeseník propojit přímou vycházkovou stezkou po svazích;
- při rozvoji lázní Jeseník respektovat plošně nepřekročitelné hranice zóny 3;
- areál lázní Jeseník na dolní hraně výrazně odlišit od zbytků úbočí nad městem Jeseník.

Zóna 4: rurální krajiny s dobře dochovanou strukturou plužin

- chránit dochovanou spádnicovou liniovou strukturu historických plužin;
- chránit tradiční způsoby využití historických plužin.

Zóna 5: ostatní krajina:

- respektovat a posilovat působení přirozených krajinných pólů v území udržováním typů jejich současných matric;
- respektovat prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- při jakýchkoliv změnách v zemědělské krajině respektovat typ okolní matrice a typickou liniovou strukturu záhumenicových plužin;
- nutné atypické stavební typy areálů zásadně skrývat v úpatích svahů.

Kulturní krajina oblasti Hanušovická vrchovina – KKO 06 (okres Šumperk)

Oblast je cenná pro jedinečné přírodní scenérie plné dalekých výhledů, které uzavírají mohutné hřbety nejvyšších jesenických vrcholů, pro zástavbu soustředěnou do malebných podhorských osad (viz. Pekařov) a pro množství historicky cenných staveb a areálů. Současné členění krajiny, obzvláště kolem osady Pekařov, je dokladováno bez větších změn již od 18. století. Drobné členění krajiny, remízky s původními mezemi, jejich prostorové uspořádání tvoří hodnotný rámec dochované architektury usedlostí, které si ve většině udržely původní ráz, typický pro danou oblast. Původní charakter, materiály, stavební sloh je patrný u mnoha dalších dochovaných společensky významných staveb (kaple, kapličky, boží muka, hřbitovy, hostince, památníky apod.). Krajina je charakteristická i rozptýlenou zástavbou, která s krajinnými úpravami vytváří kultivovaný harmonický celek. Je vymezena v rámci správních území sídel Staré Město, Šléglův, Vikantice, Jindřichov, Hanušovice, Malá Morava.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: plochá temena krajinný siluet:

- udržovat typické uspořádání, lesní, místy i polní plochu, jen vzácně s akcenty singularit převýšených kostelních věží či lehkých stožárů, které je možno změnit na rozhledny;
- nepřipustit změny jejich siluety, mimo vyjmenované typy singularit.

Zóna 2: pohledově exponované svahy krajinné oblasti VI.:

- připustit pouze takové změny ve využití ploch, které v dálkových pohledech vytvářejí v úbočí kontrastní matrici, vůči matrici níže v úpatí. Kontrastní matrici může tvořit změna barevnosti matric (les-pole) nebo i měřítko struktury (drobná držba – scelené lány);
- udržovat dominantní zastoupení spádnicových liniových prvků.

Zóna 3: ostatní pohledově exponované svahy ostatních oblastí:

- respektovat současný typ využívání a jeho matrici (v daném území především lesní).

Zóna 4: v souborech krajinných suterénů:

- dodržovat typickou krajinnou strukturu údolí, kde příkré svahy jsou lesní, rovné dno údolí tvoří louka a vodní tok s břehovými porosty v ní volně meandruje. Jako akcenty jsou na dně samoty mlýnů;

- nepřipustit novou zástavbu, mimo turistické infrastruktury, bez ubytování (pouze občerstvení, technický servis);
- turistické ubytování rozvíjet pouze ve stávajících zařízeních a hospodářských usedlostech formou vestavby a dostavby Ani tato zařízení by neměla být v pohledovém kontaktu se sousedními;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek, jiný typ rekreace do údolí nepouštět.

Zóna 5: v ostatní krajině:

- při jakýchkoliv změnách respektovat typ okolní matrice a typickou liniovou strukturu záhumenických plužin;
- nové linie v krajině pouze při respektování vzhledu a orientace současných;
- při rozvoji sídel respektovat typickou skladbu daného typu sídel – krátkých řadových a lesních lánových vsí s typickou řetězovou ulicovou dostavbou;
- nutné atypické stavební typy areálů zásadně skrývat v úpatích svahů.

Kulturní krajina oblasti Březná – KKO 07 (okres Šumperk). Je vymezena v rámci správních území sídel Hoštejn, Hynčina, Zábřeh, Nemile, Kosov, Drozdov, Svěbohov, Rovensko, Postřelmůvek, Vyšehoří, Zborov, Jedlí, Olšany, Horní Studénky, Štíty, Bušín, Písařov, Bohutín, Chromeč.

Podstatná část oblasti Březná se rozkládá na území Zborovské vrchoviny a je charakteristická jednak rovinatými a mírně zvlněnými náhorními plošinami, jednak soustavou hluboce zaříznutých údolí řeky Březné, lemovaných vysokými skalními výchozy, z nichž se nám nabízí překrásné výhledy na celé údolí i protější svahy s lučnatými plochami i lesními komplexy, často mnohdy s vysokým zastoupením přirozených bučin a jedlí. Krajina oblasti Březná je cenná nejen z hlediska výjimečné geomorfologie, ale i pro charakteristickou strukturu zemědělských kultur a krajinné zeleně, přerušované horskými výskami, dokreslujícími malebný ráz krajiny. Nejmalebnější výsky s urbanisticky nenarušenými půdorysy, ve kterých dominuje jednoduchá a převážně zachovalá původní architektura, jsou v současnosti pro své kvality již prohlášené nebo připravované k prohlášení vesnickými památkovými zónami.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1. – plochá temena krajinný siluet:

- udržovat typické uspořádání, lesní, místy i polní plochu, jen vzácně s akcenty singularit převyšovaných kostelních věží či lehkých stožárů, které je možno změnit na rozhledny;
- nepřipustit změny jejich siluety, mimo vyjmenované typy singularit.

Zóna 2. – čelní pohledově exponované svahy:

- připustit pouze takové změny ve využití ploch, které v dálkových pohledech vytvářejí v úbočí kontrastní matrici, vůči matrici níže v úpatí. Kontrastní matrici může tvořit změna barevnosti matric (les-pole) nebo i měřítko struktury (drobná drážba – scelené lány);
- udržovat dominantní zastoupení spádnicových liniových prvků.

Zóna 3. – ostatní pohledově exponované svahy ostatních oblastí:

- respektovat současný typ využívání a jeho matrici (v daném území především lesní).

Zóna 4. - v souborech krajinných suterénů:

- dodržovat typickou krajinnou strukturu údolí, kde příkré svahy jsou lesní, rovné dno údolí tvoří louka a vodní tok s břehovými porosty v ní volně meandruje. Jako akcenty jsou na dně samoty mlýnů;
- nepřipustit novou zástavbu, mimo turistické infrastruktury, bez ubytování (pouze občerstvení, technický servis);
- turistické ubytování rozvíjet pouze ve stávajících zařízeních a hospodářských usedlostech formou vestavby a dostavby Ani tato zařízení by neměla být v pohledovém kontaktu se sousedními;

- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek, jiný typ rekreace do údolí nepouštět.

Zóna 5. – ostatní krajina:

- při jakýchkoliv změnách respektovat typ okolní matrice a typickou liniovou strukturu záhumenicových plužin;
- nové linie v krajině pouze při respektování vzhledu a orientace současných;
- při rozvoji sídel respektovat typickou skladbu daného typu sídel – krátkých řadových a lesních lánových vsí s typickou řetězovou ulicovou dostavbou;
- nutné atypické stavební typy areálů zásadně skrývat v úpatích svahů.

Kulturní krajina oblasti Sv. Kopeček – KKO 08 (okres Olomouc). Je vymezena na části správního území města Olomouce a obcí Tovéř, Samotíšky, Dolany, Hlubočky.

Kulturní krajina oblasti Sv. Kopečku je součástí čelních, jihozápadních svahů Nízkého Jeseníku, který tvoří dominantní ohraničení Hornomoravského úvalu. Přestože převýšení vlastního Svatého Kopečku je pouhých 120 m nad olomouckou rovinou, jeho umístění a textura okolních svahů z něj tvoří zásadní dominantu celé Hané, stvrzenou barokním skvostem – poutním areálem Navštívení P.M.. Ten osově navazoval na mateřský klášter v Klášterním Hradisku. Území je cenné i pro jedinečné přírodní scenérie plné dalekých výhledů na Hornomoravský úval se všemi hraničními pohořími.

Jednou z důležitých kulturních daností Hané je, i komunismus přeživší, religiozita obyvatelstva. Nejvýznamnějším historickým prostorovým projevem této charakteristiky je hustá síť poutních kostelů, v čele s krajinnou dominantou Sv. Kopečku. Převážně v baroku vytvořená síť mariánských poutních míst je v našich zemích zcela ojedinělá soustava 23 navzájem pohledově propojených kostelů s mariánským zasvěcením.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: úbočí Sv. Kopečku a poutním areálem:

- udržovat typické uspořádání bezlesé a nezastavěné matrice, tvořenou vrstevnicově členěných políček a sadů;
- chránit a obnovovat aleje u barokního trojzubce cest, jako hlavní spádnicové prvky;
- provést pro celou zónu stavebně a krajinářsky historický průzkum a na jeho základě na tuto zónu zpracovat krajinný plán formou regulačního plánu, s cílem maximálně obnovit původní barokní kompozici a chránit texturu stávající matrice;
- do té doby nepovolovat výstavbu ani dostavbu žádných nadzemních staveb;
- nepřipustit změny siluety Sv. Kopečku, dominantnost rozhledny v ZOO alespoň barevně potlačit (tmavou texturou).

Zóna 2: skryté temeno Sv. Kopečku na východ od poutního areálu:

- povolovat pouze výstavbu z dálkových pohledů skrytou za poutním areálem či lesem;
- zóna je jedinou větší plochou na Sv. Kopečku bez významnějších pohledových limitů a je proto prozíravé ji chránit pro potřeby veřejné vybavenosti, včetně infrastruktury.

Zóna 3: pohledově exponované svahy Nízkého Jeseníku:

- připustit pouze takové změny ve využití ploch, které v dálkových pohledech v úbočí; respektují kontrastní tmavou lesní texturu. Světlé polní a sídelní textury v úpatí i úbočí nenavrňovat;
- nepřipustit posun zahrad a zástavby dále nahoru po úbočí;
- udržovat v úbočí dominantní zastoupení spádnicových liniových prvků;
- respektovat současný lesní typ využívání svahů a jejich texturu;
- temena svahů udržovat zalesněná. Výstavba na odlesněném jižním temeni je v krajním případě možná, musí však být regulována tak, aby byl horizont v pohledech od západu a jihozápadu tvořen souvislou, neprůhlednou clonou korun stromů a je proto třeba na celou lokalitu zpracovat regulační plán.

Zóna 4: zemědělské enklávy za čelními svahy:

- při rozvoji sídel respektovat typickou skladbu daného typu návesních sídel;
- chránit dochovanou liniovou strukturu historických plužin sídel;
- chránit venkovský charakter sídel;

- zvláštní pozornost věnovat uchování a ochraně urbanistické a krajinné struktury Posluchova;
- při jakýchkoliv změnách v zemědělské krajině respektovat typ okolní matrice;
- nepovolovat další rozvoj krajiny deformujících sportovních a rekreačních aktivit;
- respektovat prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- zvláštní pozornost věnovat ochraně, příp.obnově typického přechodu sídla do pluziny v humnech.

Zóna 5: ostatní lesní krajina:

- při jakýchkoliv změnách respektovat typ okolní matrice a typickou skladbu dřevin;
- při nových výsadbách více preferovat geograficky původní listnaté dřeviny;
- povolovat pouze stavby prostorově a technologicky nezbytné pro prvovýrobní využívání dané plochy;
- nutné stavby zásadně skrývat v bezlesých enklávách a nepřipustit jejich převýšení nad okolní stromy.

Zóna 6: jednotlivé kostelní průčelí a věže v pohledové síti mariánských poutních míst:

- u všech dále vyjmenovaných kostelů, ve směru ke Sv. Kopečku v uvedeném azimutu, vymezit ochranné pásmo 20 m na každou stranu, ale až 10 m pod kótu nejvyšší části chrámu. V tomto koridoru by neměla být žádná (stavební, ani stromová) clona.

<i>Mariánské kostely</i>	<i>Azimut</i>
Dub nad Moravou	15,8 °
Dubany	39,7 °
Hnojnice	139,0 °
Cholina	98,9 °
Jednov	74,1 °
Klášteří Hradisko	65,1 °
Kojetín	4,7 °
Kralice na Hané	32,1 °
Mostkovice	50,0 °
Myslejovice	41,7 °
Olomouc - Dolní náměstí	54,6 °
Olomouc - Sokolovská	54,0 °
Protivanov	65,4 °
Slatinice	66,0 °
Stará Ves	338,2 °
Šubířov	85,2 °
Uničov	134,7 °
Velký Týnec	2,4 °

Kulturní krajina oblasti Svahy Nízkého Jeseníků – KKO 09 (okres Šumperk a Olomouc), která je vymezena v rámci správních území obcí Oskava, Šumvald, Dlouhá Loučka, Paseka, Mutkov, Rídeč, Babice, Hlásnice, Šternberk, Lipina, Hraničné Petrovice, Jívová, Domašov u Štern., Bělkovice-Lašťany, Dolany, Hlubočky, Mrklesy, Libavá, Velký Újezd, Dolní Újezd.

Kulturní krajina oblasti Svahy Nízkého Jeseníku tvoří čelní pohledově exponované jihozápadní svahy Nízkého Jeseníku. Krajina je na většině prudších svahů lesní, pouze ojediněle přechází v mírnějších dolních partiích do pastvin a luk. Na plochých táhlých temenech se poměrně často vyskytují travní porosty, které nejsou však díky utváření reliéfu pohledově dominantní. Celá veduta strmých čelních svahů je tak zvýrazněna především lesní maticí, která ji jasně vymezuje od matrice zemědělské, převládající v plochem reliéfu Hornomoravského úvalu. Hlavní kulturní hodnoty tvoří Šternberk s dominantami hradu a kostela Zvěstování Panny Marie (MPZ), z dalších památek je to hrad s kostelem v Sovinci a dále kostely v Rešově, v Rudě a v Jívové. Velkou část zaujímají rozsáhlé plochy soustavy Natura 2000 - Libavá a Slovinec, zasahující do severního cípu. Dále je téměř celá

severozápadní třetina součástí Přírodního parku Sovinecko a Údolí Bystřice protíná území SZ od Svatého Kopečku.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: úpatí hlavních svahů:

- hranici úbočního lesa v úpatí udržovat v maximálním pohledovém kontrastu, připustit pouze takové změny ve využití ploch, které v dálkových pohledech vytváří kontrastní matici, vůči matici úbočí. Kontrastní matici může tvořit změna barevnosti matic (les-pole) nebo i měřítko struktury (drobná drážba – scelené lány);
- omezovat růst sítel a zahrad do úpatí, do úbočí pak vůbec nepřipouštět;
- udržovat dominantní zastoupení spádnicových liniových prvků i v úpatí.

Zóna 2: úbočí hlavních svahů:

- udržovat souvislé lesní plochy po celém úbočí;
- udržovat jasnou a z dálky rozeznatelnou hranici lesa v úbočí a polí v úpatí;
- do úbočí nepouštět žádnou novou, z dálky viditelnou výstavbu mimo kompoziční póly, jejichž záměr musí být individuálně posouzen;
- z dálky viditelné členění svahů pouze po spádnici.

Zóna 3: temena hlavních svahů, na obzoru:

- udržovat typické uspořádání, lesní, místy i polní plochu, jen vzácně s akcenty singularit převýšených kostelních věží či lehkých stožárů, které je možno změnit na rozhledny;
- na horizont nepouštět žádnou novou výstavbu, z dálky viditelnou výstavbu nepouštět ani na pohledově exponovaná úbočí;
- nepřipustit změny jejich siluety, mimo vyjmenované typy singularit, výjimku tvoří pouze kompoziční póly jednotlivých oblastí, kde musí být každý záměr individuálně posouzen.

Zóna 4: temena skrytých svahů těsně za obzorem:

- nestavět žádné stavby, které by se mohly projevovat nad horizontem hlavních temen svahů v zóně 3;
- respektovat současný typ využívání a jeho matici (v daném území především lesní);
- při jakýchkoliv změnách respektovat typickou liniovou strukturu cest a pozemků.

Zóna 5: zaříznutá údolí:

- dodržovat typickou krajinnou strukturu údolí, kde příkré svahy jsou lesní, rovné dno údolí tvoří louka a vodní tok s břehovými porosty v ní volně meandruje. Jako akcenty jsou na dně samoty mlýnů;
- v nezastavěných údolích nepřipustit novou zástavbu mimo turistické infrastruktury, bez ubytování (pouze občerstvení, technický servis). Ani tato zařízení by neměla být v pohledovém kontaktu se sousedními;
- v urbanizovaných údolích zaměřovat výstavbu na paty svahů ve dně údolí.

Kulturní krajina oblasti Žulovsko – KKO 10 (okres Jeseník). Je vymezena v rámci správních území obcí Skorošice, Žulová, Kobylá nad Vidnavkou, Velká Kraš, Vidnava, Stará Červená Voda, Černá Voda, Vápenná

Žulovská pahorkatina je budována granodiority žulovského plutonu, s geomorfologicky zásadně významným působením pevninského ledovce. Krajina je proto plochá, s oblými tvary, narušovanými u nás vzácným fenoménem 27 žulových ostrovních hor a skalních měst a dalšími vzácnými glaciálními tvary. Přirozeným kulturním centrem je bývalé městečko Žulová s bývalým hradem a významnou kamenickou tradicí. Území je cenné i pro jedinečné přírodní scenérie plné dalekých výhledů na kopce Hrubého Jeseníku a Rychlebských hor.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: exponované veduty, především ostrovní hory:

- nepřipouštět žádné změny siluet ostrovních hor, mimo poutního areálu Boží hory a výstavby rozhledny (Maliník či Smolný vrch - nebude-li v rozporu se zájmy ochrany přírody);

- u exponovaných svahů připustit pouze takové změny ve využití ploch, které v dálkových pohledech splynou se stávající matricí;
- v úpatních rovinách okolo kopců preferovat kontrastní matrice oproti úbočí (ty může tvořit změna barevnosti matric les-pole, nebo i měřítko struktury drobná drážba – scelené lány);
- udržovat dominantní zastoupení spádnicových liniových prvků;
- nepovolovat nové členění svahů pozemkovými hranami, nerespektujícími přirozené monumentální měřítko hor;
- těžbu kamene omezovat pouze na pohledově skryté polohy, nové lomy neotvírat;
- vápencové lomy nad Vápennou naopak chránit před úplnými nálety dřevin.

Zóna 2: hluboce zaříznutá údolí – zachovalé krajinné suterény:

- chránit typické údolní katény se zalesněnými svahy, zatravněnými (či rovněž zalesněnými) dny údolí bez souvislé zástavby;
- stavby pouze ty, které jsou technologicky vázané na dané stanoviště;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek, jiný typ rekreace do údolí nepouštět.

Zóna 3: lesní oblasti:

- nepřipouštět změny z lesa na bezlesí a novostavby mimo historické půdorysy zaniklých staveb;
- přísně chránit všechny vzácnější glaciální geomorfologické útvary;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek, jiný typ rekreace do území nepouštět;
- zřídit naučnou stezku glaciálního vývoje reliéfu Žulovské pahorkatiny a těžební a kamenické činnosti v lomech;
- v povodí potoků zvyšovat jejich retenci v rámci hrazení bystřin, výstavby malých vodních nádrží a suchých poldrů.

Zóna 4: kulturní krajina okolo Boží hory:

- respektovat současný typ využívání a jeho matrici;
- nepřipustit novou zástavbu mimo půdorysy zaniklých staveb;
- u novostaveb respektovat typické architektonické prvky dodnes dochovaných lidových archetypů;
- nepřipustit změny siluety sídel;
- chránit dochovanou liniovou strukturu historických plužin;
- chránit tradiční způsoby využití historických plužin;
- chránit a rozvíjet historickou urbanistickou strukturu sídel alespoň v okolí kostela v Žulové a záměčku v Černé Vodě;
- zvláštní pozornost věnovat ochraně, příp.obnově typického přechodu sídel do plužiny v humnech;
- v rámci protipovodňové ochrany povodí potoků zvyšovat jejich retenci v rámci výstavby malých vodních nádrží.

Zóna 5: ostatní krajina, především polní:

- respektovat a posilovat působení přirozených krajinných pólů a os v území udržováním typů jejich současných matric;
- respektovat prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- při jakýchkoliv změnách v zemědělské krajině respektovat typ okolní matrice a typickou liniovou strukturu záhumníkových plužin;
- při rozvoji sídel respektovat typickou skladbu daného typu sídel – lesních lánových vsí s typickou řetězovou ulicovou dostavbou;
- v rámci protipovodňové ochrany povodí potoků zvyšovat jejich retenci v rámci hrazení bystřin, výstavby malých vodních nádrží a suchých poldrů;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek.

Kulturní krajina oblasti Rychlebské Hory – KKO 11 (okres Jeseník). Je vymezena v rámci správních území obcí Skorošice, Vlčice, Uhelná, Javorník, Bílá Voda.

Kulturní krajina oblasti Rychlebské hory je součástí čelních, severovýchodních svahů Rychlebské hornatiny, které tvoří dominantní ohrazení Otmuchowské sníženiny, která je součástí rozsáhlé Slezské nížiny. Krajina je na temenech a v horních třech čtvrtinách svahů lesní, v dolních částech svahů přechází přes pastviny a louky ke krajině polní. V centrální části hor jsou velké enklávy pastevních areálů v plochách dodnes dochovaných plužin, dnes zaniklých či přeměněných vesnic. Přirozeným kulturním centrem je Javorník (městská památková zóna se zámek Jánský vrch). Významný je klášterní a zámecký areál v obci Bílá Voda na severu. Oba památkové soubory zasahují širšími kompozičními vazbami i do okolní krajiny. Území je cenné i pro jedinečné přírodní scenérie plné dalekých výhledů na Slezskou nížinu, jejíž obraz zároveň spoluvytváří.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: krajinné zázemí Jánského vrchu v Javorníku a bývalého piaristického kláštera v Bílé Vodě:

- na základě krajinářsko historického průzkumu navrhnout v územních plánech revitalizaci a kompletaci komponovaných alejí a cest vázaných na oba areály;
- nepřipustit změny siluety obou sídel.

Zóna 2: čelní, pohledově exponované svahy Rychlebských hor:

- připustit pouze takové změny ve využití ploch, které v dálkových pohledech splynou se stávající lesní matricí;
- v úpatí udržovat vůči dolní rovině kontrastní matrice (ty může tvořit změna barevnosti matric les - pole, nebo i měřítko struktury drobná držba - scelené lány);
- udržovat dominantní zastoupení spádníkových liniových prvků.

Zóna 3: bezlesé sídelní enklávy:

- respektovat současný typ využívání a jeho matrici (v daném území především luční a pastevní);
- respektovat dochované liniové členění plužin;
- nepřipustit novou zástavbu mimo půdorysy zaniklých staveb;
- u novostaveb respektovat typické architektonické prvky dodnes dochovaných lidových archetypů.

Zóna 4: ostatní krajina:

- nepřipouštět změny využití pozemků z lesa na bezlesí a novostavby mimo historické půdorysy zaniklých staveb;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek, jiný typ rekreace do údolí nepouštět;
- v rámci protipovodňové ochrany povodí potoků zvyšovat jejich retenci v rámci hrazení bystřin, výstavby malých vodních nádrží a suchých poldrů;
- hlavní kompoziční osy a póly chránit v současném stavu.

Kulturní krajina oblasti Centrální Haná – KKO 12 (okresy Olomouc, Prostějov a Přerov). Je vymezena v rámci správních území obcí Kralice na Hané, Hrubčice, Vrbátky, Hrdibořice, Biskupice, Klopotovice, Tovačov, Věrovany, Dub nad Moravou, Charváty, Blatec, Krčmaň, Majetín, Citov.

Je tvořena typickou Hornomoravskou katénou niv, plošin a plochých pahorkatin s různým typickým využíváním s vysokou hodnotou krajinného rázu. Jde o jednu z nejúrodnějších a od pravěku intenzivně, ale harmonicky využívanou krajinu. Území je etnografickým jádrem oblasti Hané s typickým nářečím, kroji, folklórem i hmotnou kulturou. Přirozenými kulturními centry jsou Tovačov a Dub nad Moravou. Ve všech sídlech jsou dochované půdorysy a většinou i hmotové řešení historických jader sídel a všude po krajině řada drobnějších památkově chráněných objektů. V území je celá řada maloplošných chráněných území přírody.

Pro diferencovanou ochranu jsou vymezeny tyto rámcové zóny:

Zóna 1: pole na rovinách:

- respektovat současný typ využívání a jeho matici (v daném území jednoznačně polní);
- respektovat dochované liniové členění historických plužin, zejména prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- podporovat drobnější členění pozemků protáhlého tvaru do šířky cca 100 m, zejména v sousedství sídel;
- při jakýchkoliv změnách v zemědělské krajině respektovat typ okolní matrice;
- nové, volně stojící stavby a zařízení povolovat jen slouží-li prvovýrobě a jsou technologicky nezbytně vázané na dané stanoviště;
- zvláštní pozornost věnovat ochraně, příp.obnově typického přechodu sídel do plužiny v humnech;
- na základě krajinářsko historického průzkumu obnovit vzácné, komponované aleje;
- v krajině nevysazovat nové větrolamy;
- v biokoridorech územního systému ekologické stability preferovat cílová společenstva stepních lad s keři a solitéry nižších stromů;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně i jezdeckých stezek.

Zóna 2: sídla a zahrady na hraně nivy:

- v úbočí respektovat hlavní způsoby využití zóny a jejich matic venkovských sídel, zahrad a sadů, vzácně i luk;
- v úpatí udržovat vůči dolní rovině kontrastní matrice typického využití zóny;
- respektovat prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- zejména je nutno udržovat dominantní zastoupení spádnicových liniových prvků návší i humen sídel;
- sídla se do okolní zemědělské krajiny musí obracet typickými humny se zahradami a do nich odsunutými stodolami;
- při rozvoji sídel respektovat typickou skladbu daného typu sídel – návesních vsí s typickou řadovou dostavbou;
- chránit a rozvíjet dochovanou historickou urbanistickou strukturu sídel, zejména v Dubu nad Moravou, Tovačově, Biskupicích, Štětovicích, Věrovanech – Nenakonicích, Charváty – Čertoryje a Drahlov, zvážit jejich vyhlášení za Vesnické památkové zóny;
- nepřipustit změny siluet sídel novými vysokými stavbami – dodržovat pravidlo, že tvarově výjimečné a výrazné objekty mohou mít pouze stavby s výjimečným obsahem (funkcí);
- udržovat výškovou hladinu po 2 NP;
- při stavebních úpravách preferovat obnovu lidových prvků domů (šikmé střechy s pálenou krytinou, vápenné omítky přirozených barev místo břízlité, dvoudílná okna, jeden a půl patrové domy, vstupní žudra atd.);
- u novostaveb respektovat typické architektonické prvky dodnes dochovaných lidových archetypů.

Zóna 3: louky v nivách:

- nepovolovat povrchovou těžbu nerostných surovin;
- při všech činnostech respektovat v celém území záplavovou zónu A i B;
- nepovolovat další rušení trvalých travních porostů;
- preferovat návrat zemědělského využití k zatravnění, zejména v okolí starých cest přes nivu Moravy (Dub nad Moravou – Brodek u Přerova);
- nepřipouštět změny využití pozemků z lesa na bezlesí;
- respektovat prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- nepovolovat novostavby mimo historické půdorysy zaniklých staveb;
- na základě krajinářsko historického průzkumu obnovit vzácné, komponované aleje neovocných, geograficky původních druhů dřevin (topoly, duby);

- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek.

Zóna 4: niva s těžebními jezery:

- těžbu štěrkopísků cílově chápat jako prostředek pro budoucí využití krajiny;
- u ploch nevyužitých pro těžbu preferovat zemědělské využití pro louky, u ploch vytěžených přiměřené využití pro rekreaci u vody a sportovní rybolov;
- v plochách určených pro územní systém ekologické stability počítat s využitím pro vznik přírodě blízkých vodních a mokřadních biotopů, zejména v nich respektovat přirozené zazemňovací procesy;
- pro další těžbu štěrkopísků je třeba zpracovat a schválit územní studii a z ní vycházet jak při těžbě, tak i při následných plánech rekultivací, pozemkových úpravách apod.;
- v územní studii využití nově vzniklých těžebních jezer počítat s periodickými záplavami;
- v územní studii při výsledných tvarech těžebních jezer se inspirovat především tvarem přirozených pořičních jezer a periodických tůní (slepá ramena, sezónní rozlivy);
- v územní studii respektovat prostorovou orientaci a charakter hlavních krajinných os a případné nové záměry v krajině od nich prostorově odvíjet;
- v územní studii rozptýlenou dřevinnou vegetaci formovat jako solitéry, liniové prvky používat pouze pro odclonění nežádoucích výhledů;
- povoleny jsou pouze stavby technologicky vázané na stanoviště těžby a následně na stanoviště rekreace u vody, bez ubytování;
- žádná stavba nesmí výškově přesahovat výšku vzrostlých lesních porostů, tj. 2 nadzemní podlaží;
- dobudovat síť pěších, cyklistických, případně jezdeckých stezek.

Vzhledem k tomu, že se tyto oblasti odlišují od navazujícího území tím, že jsou zde soustředěny přírodní hodnoty, je zde zachovalé kulturní dědictví a krajinný ráz, zařazují zásady územního rozvoje tyto oblasti mezi oblasti, které vyžadují ochranu a jsou zobrazeny ve výkresu B. 6. Označení ve výkresu KH1 – KH6 je totožné s označením použitým v textu. ZÚR OK stanovují zásady, za jakých lze provádět změny v území.

Využití obnovitelných zdrojů energie můžeme obligátně rozdělit na čtyři typy. Jsou to:

A. Větrné elektrárny

Pro potřeby hodnocení EIA jsou rozlišeny na malé (A2) – do 500 kW či výšky stožáru do 35m a na velké (A1), což je důležité i pro naši diferenciaci. VVE jsou specifickým případem, kdy stavba sama má malé prostorové nároky, hluková ochranná pásma větší, ale stále místního dosahu, její působení na krajinný ráz je však zásadní a rozhodně nadmístní. Rozhodující pro ochranu tedy není kvalita technického řešení stavby, ale krajinné prostředí, ve kterém se nachází. Krajinný ráz je ze zákona chráněn přiměřeně technickým možnostem řešení a hodnotám jím dotčeného území.

Je tedy zřejmé, že VVE má v každém případě zásadní vliv na krajinný ráz, zvláště s vysokými stožáry, a ten je nepřijatelný tam, kde je uplatňován veřejný zájem na jeho zvýšené ochraně. Velké VVE jsou tak nepřípustné v CHKO, PP a KKO.

Malé větrné elektrárny (se stožárem nižším než 35 m) mohou znamenat významné ohrožení v zónách temen svahů (I.), v běžných pahorkatinných krajinách (IV.) a ve speciálních krajinách (V. a VI.). V individuálních zónách (VII. a VIII.) jejich vlivy však lze postihnout místním plánováním.

B. Fotovoltaické elektrárny

Pro naše potřeby je třeba odlišit střešní fotovoltaické panely na jiných stavebních objektech (B2) a parky panelů na vlastních nosičích na zemědělské půdě (B1). Střešní fotovoltaické elektrárny, většinou menšího výkonu neovlivňují krajinu a její rázovitost nijak významně, situace je jiná u velkých. Nejde přitom prioritně o pohledové poškození krajinného rázu, ale o

vliv na trasy a kapacity přenosových zařízení, které ovšem jsou věcí příslušné kapitoly a na krajinnou strukturu, která je zvláště chráněna v KKO.

Pohledové poškození lze předpokládat u z dálky viditelných velkých ploch na vlastních nosičích. V případě KKO především v zónách čelních svahů (II.) a ve specifické zóně (V.) u ostatních zón (VI.- IX.) lze ochranu zabezpečit místním plánováním.

C. Vodní elektrárny

Velké hydroelektrárny (C1), spojené s velkými vodními nádržemi, jsou řešeny samostatně. Malé vodní elektrárny, hmotově připomínající vodní mlýny (C2) většinou neznamenaají větší ohrožení krajiny a v KKO se mohou vyskytovat prakticky pouze v zóně zaříznutých údolí (III.). Mohou být obnoveny v místech bývalých mlýnů, hamrů a dalších zařízení využívajících vodní energii. Právě tato místa indikují vhodnost toku a jeho údolí k nadržení potřebné vody a dlouhodobým působením erozních a sedimentačních procesů jsou připravena k dalšímu využití. Posouzení jejich vlivu je věcí místního plánování.

D. Využití biomasy pro výrobu energie

Z hlediska stavebního nepředstavují výjimečný typ staveb a mají charakter běžných agroindustriálních zón, které jsou již trvalou součástí naší krajiny. V KKO pro ně tak platí běžné regulace jako pro ostatní výrobní stavby.

Významnější nadmístní zařízení, s potřebou je regulovat v ZÚR, jsou pouze větrné elektrárny a velké fotovoltaické.

Z výše uvedených charakteristik KKO vyplývá, že je můžeme z hlediska možností využití obnovitelných zdrojů energie rozdělit do několika skupin zón s obdobnými nároky na přístup k elektrárnám. Jsou použity zhruba tři typy v devíti skupinách zón, které se opakují prakticky ve všech KKO. Z nich pouze tři skupiny zón vymezují specifické krajiny a další dvě vymezující individuálně konkrétní areály v KKO. Jsou tedy zóny všeobecné, specifické a individuální.

Typy zón všeobecných:

- X. Temena svahů -zákaz zařízení typu A1 a A2
- XI. Čelní svahy –zákaz zařízení typu A1 a B1
- XII. Zaříznutá údolí - zákaz zařízení typu B1
- XIII. Běžné pahorkatinné krajiny – zákaz zařízení typu A1 a B1

Typy zón specifických:

- XIV. Roviny – zákaz zařízení typu A1, A2, B1
- XV. Široké nivy – zákaz zařízení typu A1,A2, B1
- XVI. Bezlesé sídelní enklávy v lesní krajině – zákaz zařízení typu A1, B1

Typy zón individuálních:

- XVII. Historicky komponované krajiny:
  - Čechy pod Kosířem – Stařechovice – zákaz zařízení typu A1, A2, B1
  - Mladeč - Nové Zámky – zákaz zařízení typu A1, B1
  - Žádlovice – Pavlov – zákaz zařízení typu A1, A2, B1
  - Bílá Voda - Javorník v Rychlebských horách – zákaz zařízení typu A1, B1
  - Boží Hora na Žulovsku – zákaz zařízení typu A1, A2, B1
  - Sv. Kopeček u Olomouce – zákaz zařízení typu A1, A2, B1
- XVIII. Lázeňské krajiny:
  - Jeseník – Lipová – zákaz zařízení typu A1, B1
  - Teplice nad Bečvou – Hranice – zákaz zařízení typu A1, B1

Zóny všeobecné a specifické jsou předmětem řešení v ZÚR, zóny individuální jsou součástí úkolů pro územní plány obcí.

Varianta 2 – individuální hodnocení podle specifik oblastí

V první fázi je proveden rozbor cílových charakteristik jednotlivých oblastí vymezujících i způsoby jejich využívání.

Na základě tohoto rozboru je provedeno vyhodnocení, které vychází především z těch cílových charakteristik jednotlivých KKO, které mohou být dotčeny alternativními elektrárnami (ty jsou vyznačeny sytě a kurzívou):

KKO 1. kulturní krajinná oblast Moravská brána. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- chránit možnosti celistvého vnímání širokého prostoru Moravské brány, tedy výraznost a odlišnost jejích hraničních vedut a pohledovou otevřenost jejího dna;
- v okolí Teplických lázní podporovat rozvoj lázeňské krajiny;
- přiměřená ochrana hlavních krajinných a kulturních hodnot urbanizovaného Teplického údolí Bečvy;
- **zvýšená ochrana stávajících krajinných ohraničení jednotlivých oblastí krajinného rázu.**

KKO 2. kulturní krajinná oblast Čechy pod Kosířem. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- **ochrana krajinné dominantnosti Velkého Kosíře na obě strany;**
- ochrana památkové podstaty zámeckého areálu;
- obnova sídelního akcentu dvoru Gabrielov;
- ochrana údolí Českého potoka s památkovými artefakty (Mánesova kaple, kostely apod.).

KKO 3. kulturní krajinná oblast Nové Zámky. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- prioritně respektovat potřeby ochrany přírody a krajiny CHKO Litovelské Pomoraví;
- **rekonstrukce vlastního zámeckého areálu a Nového dvora provádět zásadně mimo maloplošně chráněná území přírody, na základě studie SCHKO: „Historický vývoj Novozámeckého areálu a návrh jeho obnovy, využití a následné péče“;**
- dálnicí rozdělený areál vyjmout z prioritních ochranných projektů.

KKO 4. kulturní krajinná oblast Žádlovicko. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- obnova zámeckého areálu ve všech aspektech;
- doplnění soustavy rybníků v údolí Líšničky a její krajinářské dotvoření;
- **obnovení rozhledny Hvězdy včetně lesních průseků;**
- **pohledové zapojení areálu do krajiny krajinářskými úpravami.**

KKO 5. kulturní krajinná oblast Jesenická kotlina. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- **chránit krajinné veduty;**
- **upřesnit a v území jasně vymezit lázeňskou krajinu Jeseníku;**
- přiměřeně chránit rurální krajiny s dobře dochovanou strukturou plužin;
- v ostatní krajině přiměřeně chránit její hlavní znaky.

KKO 6. kulturní krajinná oblast Hanušovická vrchovina. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- zvýšená ochrana přírodních hodnot a turistického potenciálu zaříznutých údolí;
- přiměřená ochrana hlavních krajinných a kulturních hodnot urbanizovaného údolí;
- **zvýšená ochrana stávajících krajinných ohraničení jednotlivých oblastí krajinného rázu;**
- **zdůraznění a ochrana základního krajinotvorného působení vedut čelních svahů;**
- **zvýšená ochrana hlavních přírodních pólů;**
- individuální ochrana jednotlivých kulturních pólů;
- možnost zvýraznění přírodních dominant nekomerčními kulturními (rozhledny, poutní kaple a pod);
- **základní ochrana běžných krajinných matric zvednutých plošin, včetně jejich sídel.**

KKO 7. kulturní krajinná oblast Březná. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- zvýšená ochrana přírodních hodnot a turistického potenciálu zaříznutých přírodních údolí;
- přiměřená ochrana hlavních krajinných a kulturních hodnot urbanizovaného údolí v krajinném suterénu;
- **zvýšená ochrana stávajících krajinných ohraničení jednotlivých oblastí krajinného rázu;**
- **zdůraznění a ochrana základního krajinotvorného působení vedut čelních svahů;**
- **zvýšená ochrana hlavních přírodních pólů – dominant;**
- individuální ochrana jednotlivých kulturních pólů;
- možnost zvýraznění přírodních dominant nekomerčními kulturními (rozhledny, poutní kaple a pod);
- **základní ochrana běžných krajinných matric zvednutých plošin, včetně jejich sídel.**

KKO 8. kulturní krajinná oblast Svatý Kopeček. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- **zásadní veduta Sv. Kopečku s výhledy všemi směry, jako jeden z hlavních pólů Hornomoravského úvalu;**
- enklávy harmonických kulturních krajin Lošovského údolí, Dolanského údolí a Posluchovské pláně nad údolím Bystřice;
- **mimo souvislé řešené území leží zmíněná síť mariánských kostelů. Jejich přímá pohledová provázanost na Sv. Kopeček se omezuje na kostelní věže či vysoká průčelí.**

KKO 9. kulturní krajinná oblast Svahy Nízkého Jeseníku. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- **dálkové pohledy na čelní, převážně lesnaté svahy Nízkého Jeseníku, které na severovýchodě rámuji zemědělskou krajinu Hané a spoluvytvářejí tak její krajinný obraz;**
- přiměřená ochrana hlavních krajinných a kulturních hodnot zaříznutých údolí;
- **zvýšená ochrana stávajících krajinných ohraničení jednotlivých oblastí krajinného rázu s důrazem na hlavní kompoziční póly – dominanty;**
- **základní ochrana běžných krajinných matric skrytých temen svahů, včetně jejich sídel a plužin.**

KKO 10. kulturní krajinná oblast Žulovsko. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- **tvar, struktura a charakter ostrovních hor;**
- působení čelních svahů Rychlebských hor v dálkových pohledech ze Slezské nížiny;
- **stávající harmonická struktura využití krajiny, včetně zbytků plužin a jader vesnic, rovněž bývalých lomů;**
- **ochrana hlavních kompozičních os a pólů;**
- **současný charakter lesa Bažantnice, zejména jeho geomorfologické glaciální zvláštnosti;**
- protipovodňová ochrana horních povodí potoků.

KKO 11. kulturní krajinná oblast Rychlebské hory. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- **působení čelních svahů Rychlebských hor v dálkových pohledech ze Slezské nížiny;**
- **komponované krajiny okolo Jánského vrchu a Bílé Vody;**
- ochrana bezlesých sídelních enkláv v horách se zaniklými či omezenými vsemi;
- zvyšování rekreačního potenciálu;
- protipovodňová ochrana horních povodí potoků;
- **ochrana hlavních kompozičních os a pólů.**

KKO 12. kulturní krajinná oblast Centrální Haná. Hlavním předmětem ochrany je uchování těchto hodnot:

- **zvlněná rovina s rozlehlými plochami polí, s pozůstatky bývalého pásového členění, s minimem stromů a lesních porostů;**
- prosluněný kraj bez stínu, se sporadickými vysokokmennými alejemi hrušní, lip a topolů okolo hlavních cest, zejména poutních, sbíhajících se do Dubu nad Moravou;
- **vzácné solitéry lip doprovázející drobné sakrální stavby;**
- výrazné, zahradami a sady využívané svahy na rozhraní polních plošin a širokých zatravněných niv s lesy;

- *na horizontech ležící hlubokými humny ohraničené vesnice se zahradami a stodolami, s přečnívajícími barokními věžemi kostelů, vzácně i s industriálními siluetami cukrovarů;*
- typické jsou okapově orientované řadové stavby statků se zvýšeným podkrovím a s taškovými střechami cihlově červené barvy;
- části niv s typickými těžebními jezery po těžbě šterkopísků.

Z rozboru vyplývá, že narušeny mohou být všechny KKO, a to s velkou intenzitou. Rozhodující je možnost nadměrného narušení temen kopců, čelních svahů, klíčových ohraničení oblastí krajinného rázu, hlavních kompozičních pólů, horizontů zvednutých plošin, otevřených rovin a komponovaných lázeňských a zámeckých parků a areálů. Prakticky tak nelze najít KKO, kde lze stavby velkých elektráren tolerovat. Zbývá tak komplexní ochrana každé KKO, přičemž jejich ochrana na místní úrovni by se v každé z nich měla řídit příslušnými regulativy.

Návrh výroku a odůvodnění – varianta 2:

Výrok:

A.5.3. KONCEPCE OCHRANY KULTURNÍCH A CIVILIZAČNÍCH HODNOT

77. K zajištění ochrany a zachování kulturního dědictví, krajinného rázu a přírodních hodnot se vymezují tato cenná kulturně historicky významná území jako oblasti s přírodně krajinářskými úpravami, s vysokým krajinným, památkovým a přírodním potenciálem (dále v textu kulturní krajinné oblasti):

77.1. – 77.12 – stejný text jako ve variantě 1.

78.3. ve všech KKO je nepřípustné umísťovat velké stavby a zařízení obnovitelných zdrojů energie uplatňujících se v krajině (VVE nad 35 m výšky a parky slunečních elektráren na vlastních nosičích).

78.4. ve všech KKO je nepřípustné umísťovat stavby pro výrobu elektrické energie v malých vodních elektrárnách, mimo místa, kde dříve existovaly či existují vodní mlýny a s nimi spojené vodohospodářské úpravy vodních toků.

Odůvodnění:

A.5.3. KONCEPCE OCHRANY KULTURNÍCH A CIVILIZAČNÍCH HODNOT

k odst. 76 - 79

Návrh vymezuje tzv. kulturní krajinu oblastí v cenných, kulturně historicky významných územích, v oblastech s přírodně krajinářskými úpravami, s vysokým krajinným, památkovým a přírodním potenciálem, které jsou navrženy k zachování z hlediska dochovaného kulturního dědictví, krajinného rázu a přírodních hodnot. Průběh hranic těchto území, vyjma kulturní krajiny oblasti Hanušovická vrchovina (KKO 06), Březná (KKO 07), Svahy Nízkého Jeseníku (09), Žulovsko (KKO 10), Rychlebské Hory (KKO 11) a Centrální Haná (KKO 12), odpovídá vymezení navržených, dosud neprohlášených krajinných památkových zón. Tato území představují krajinářsky nejcennější části Olomouckého kraje. Návrh vymezuje k ochraně tyto krajinné oblasti (kurzivou jsou uvedeny jejich rámcové zóny, vymezené a popsány v studiích :

totéž, co ve variantě 1. části „odůvodnění“

VVE s výškou nad 35m představují v krajinném rázu největší novotvar, jehož působení se odvíjí od celkové výšky (dnes běžně nad 100 m - čím vyšší stožár, tím pravidelnější vítr) stožáru, jehož výraznost v krajinném obraze je znásobena neustále se pohybujícím rotorem.

VVE tak nepochybně vzhledem ke svému měřítku, převýšení nad terénem a kinetickému charakteru znamenají nadmírně významné zařízení, ovlivňující zásadním způsobem široké krajinné okolí mnoha obcí a zásadně narušují jejich krajinný ráz. Zákon přitom stanoví, že zásahy do krajinného rázu musí brát ohled na jeho hodnoty. Jestliže jsou KKO vymezeny právě pro zvlášť významnou hodnotu i krajinného rázu a u VVE přitom neexistují významnější možnosti omezení jejich vlivu na snesitelnou míru, je možno brát ohled na krajinné hodnoty pouze diferencovaně - lokalizací mimo ně. To potvrzují i výše uvedené cíle ochrany a zonace jednotlivých KKO.

Sluneční (fotovoltaické) elektrárny se v krajinném obraze mohou projevovat až jako samostatné stavby na vlastních nosných konstrukcích. K rozhodujícím způsobům narušení patří vedle nadhledů i zásadní změna krajinné struktury, kde je plošná matrice parků fotovoltaických panelů významným novotvarem. Platí pro ně proto stejná omezení jako u VVE.

Menší elektrárny jak větrné, tak fotovoltaické jsou vzhledem k svému lokálnímu dosahu i významu věcí v rámci subsidiarity věcí územního plánu obce.

Vodní elektrárny v KKO neznamenaají zásadní ohrožení a jejich regulace je předmětem územních plánů obcí.